

Úvod: Namísto Božské idyly – poušť, samota a boj

Milí bratři, milé sestry,

když Ježíš vystupoval z Jordánu po svém křtu, sestoupil na něj Duch svatý – něžně a pokojně jako holubice. (Mk 1:10) A z nebe se ozvala krásná a laskavá slova jeho nebeského Otce: *Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.* (Mk 1:11) Velmi názorně zde Písmo vystihuje vnitřní vztahy Boží Trojice. O tom jsme obšírně mluvili minulou neděli.

Ovšem hned vzápětí se božská idyla vytratí. Duch svatý odvádí Ježíše na poušť, žene ho do pustiny. Vystavuje Ježíše přítomnosti Satana, který ho bude po čtyřicet dní pokoušet. Je to tedy Boží vůle, aby Ježíš byl Satanem pokoušen. Kdyby Bůh nechtěl, Satan by si to nemohl dovolit. Ale zároveň: Ježíš je pokoušen Satanem, nikoli Bohem. Je to stejné, jako když strčíte větev do ohně. Oheň spálí to dřevo, vy ne. Bůh si tedy přál, aby Ježíš byl vystaven pokušení Satana. A přál si, aby Ježíš v tomto pokušení obstál. A on obstál. Zvítězil.

Marek je zde velmi skoupý na slovo. Nevypráví - na rozdíl od jiných evangelistů - v čem přesně spočívají Satanova pokušení a jak to celé probíhalo. Říká jen, kde to proběhlo, jak dlouho to trvalo a kdo všechno tam tehdy byl. Ježíš je vystaven pokušení v pustině, na pustém místě. Satan ho pokoušel čtyřicet dní. A kromě těch dvou tam byli přítomní andělé, kteří sloužili Božímu Synu, ale také dravé šelmy, divoká zvířata, která Božího Syna ohrožovala.

Ježíš je druhý Adam: Srovnání pokušení prvního Adama a „druhého Adama“

Většinou když mluvíme o pokušení Ježíše na poušti, zmiňujeme jednu a tutéž starozákonní paralelu: A sice 40-ti letou cestu Izraele pouští do zaslíbené země. Ale dnes srovnáme toto Ježíšovo pokušení s jiným starozákonním příběhem. S Adamovým pokušením, o kterém jsme slyšeli v prvním čtení. Toto srovnání se nabízí – Ježíš je přece Písmem vnímán jako druhý Adam (Ř 5).

Tak tedy: první Adam je pokoušen v rádi, v Boží zahradě, kde má všeho dostatek a kde se mu dobře daří. Ježíš je naproti tomu pokoušen v pustině, na opuštěném a nehostinném místě.

Adam měl pokojný vztah se zvířaty, necítil se nikým a ničím ohrožován. Naopak o Ježíši se praví, že byl mezi dravou zvěří. Šelmy, které žijí na neobydlených místech, jej ohrožovaly.

Adam v rajské zahradě nebyl sám. Měl vedle sebe svou ženu. Ale Ježíš byl osamocený. Nikdo z lidí mu nebyl nablízku, když jej Satan pokoušel. Nikdo se za něj na té poušti nemodlil. Nikdo z lidí mu nepomáhal, nepovzbuzoval jej, neposiloval ho. Byl tam úplně sám.

Celkově měl tedy Ježíš daleko horší výchozí podmínky. A přesto: první Adam podlehl našeptávání hada, byl přemožen Satanovým pokušením. A tím uvrhl celé lidstvo do hříchu. Ne tedy jen sebe sama, ale všechny, kteří kdy po něm přijdou na svět. V tom prvním Adamovi jsme my všichni podlehli pokušení, ďáblu našeptávání. V hříchu se už zkrátka rodíme.

Ale Ježíš Satanovým zkouškám nepodleh. On v nich obstál. Druhý Adam se Satanem svést nenechal. Naopak! On nad ním zvítězil! A v tomto druhém Adamovi, v Ježíši Kristu, jsme také my, kteří mu věříme, zvítězili, obstáli.

Jediné pokušení Ježíše Krista? Ani náhodou!

Bylo to tedy nejintenzivnější a nejnebezpečnější pokušení v Ježíšově životě. Ne snad, že by Satan Ježíše už nikdy víc nepokoušel. To není pravda. Někdy se nám totiž zdá, že Ježíš zakusil na vlastní kůži jen toto 40-ti denní pokušení na poušti. Čili že ani předtím, ani potom pokoušen nebyl.

Ovšem List Židům výslovně říká: *Protože máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držme se toho, co vyznáváme. Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.* (Žd 4:14-15)

On tedy kvůli nám zakusil ještě mnohá další pokušení, ve kterých obstál. Ovšem toto pokušení na poušti bylo zcela výjimečné – bylo ze všech nejzákladnější, nejpromyšlenější, nejnebezpečnější. Ale Ježíš tím vším vítězně prošel. Kristus je tedy novým králem, který svého soka odstranil ze hry.

To prokazuje hned vzápětí – při své veřejné činnosti. Když vyhání zlé duchy z lidí. A démoni tuto svou prohru sami uznávají, když se s bázní a třesením setkávají s Ježíšem. Hned při prvním vyhnání démonů

Ježíš slyší z úst posedlého: *Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Vím, kdo jsi. Jsi svatý Boží.* (Mk 1:24)

Ale na druhou stranu: Satan to dále na Ježíše zkouší. Pokouší ho skrze některé farizeje a zákoníky. Pokouší ho skrze jeho největšího učedníka Petra. (Mk 8:33) Také způsobí, že jiný jeho učedník, Jidáš, ho zradí. (L 22:3)

Satan je poražen, není však ještě zničen

Nakonec však Ježíšovou smrtí na kříži a jeho vzkříšením dostane Satan tu smrtelnou ránu, z které už se nikdy nevzpamatuje. On dostal smrtící zásah. Jeho moc je definitivně ta tam. Ovšem na Satanův úplný konec, na jeho jistý zánik, si ještě musíme počkat. Ten nastane až při Ježíšově druhém příchodu!

Velmi barvitě to popisuje Zjevení Janovo. (Zj 20) Jan prorokuje, že až Kristus přijde podruhé, ujme se vlády a spoutá Satana na tisíc let. V této jeho tisícileté vládě mu budou pomáhat všichni jeho svatí, tedy ti věřící, kteří se nenechali d'áblem svést, ani když jim šlo o život. To oni budou ti blahoslavení křesťané, kteří okusí první vzkříšení. Po těchto tisíci letech Kristova pozemského panování však má být Satan ještě naposledy propuštěn, aby shromáždil své věrné k poslednímu boji. Poslechněte si, jak to Jan popisuje: *Až se dovrší tisíc let, bude satan propuštěn ze svého žaláře a vyjde, aby oklamal národy ve všech čtyřech úhlech světa, Góga i Magóga. Shromáždí je k boji a bude jich jako písku v moři. Viděl jsem, jak vystoupili po celé šíři země a obklíčili tábor svatých a město, které miluje Bůh. Ale sestoupil oheň z nebe a pohltil je. Jejich svůdce d'ábel byl uvržen do jezera, kde hoří síra a kde je již dravá šelma i falešný prorok. A budou trýznění dnem i nocí na věky věků.* (Zj 20:7-10)

Ať už někdo chápe tato proroctví doslovně nebo obrazně, každopádně je jasné, že Bůh má neustále převahu nad Satanem. Vždycky tuto převahu měl. Vždyť Bůh Satana stvořil. Satan je součást stvoření, není to žádný druhý bůh. Je to anděl, který se proti Bohu vzbouřil, který však utrpěl tu zásadní porážku díky Ježíši Kristu. Hospodin tedy bude mít nad d'áblem vždycky převahu – což jednou, až přijde ten pravý čas, prokáže definitivně.

My stojíme na straně Vítěze, Ježíše Krista, ovšem nadále čelíme útokům poraženého Satana

Milí bratří, milé sestry, my však ještě nežijeme na konci časů. My žijeme někde uprostřed. Tedy mezi Ježíšovým prvním vítězstvím nad Satanem – tehdy na poušti. A mezi posledními dny tohoto věku, kdy má být Satan definitivně zničen. Satan je tedy poražen, ale přesto ještě může velmi škodit a ubližovat.

Satan – to je smrtelně raněný lev. Vždyť není radno dráždit lva, byť je raněný. I ten vás ještě může zardousit. Satan - to je rezavý granát z 2. světové války. Raději se k němu nepřibližujte – vždyť by vás mohl zabít. Satan – to je zář podzimního Slunce. To už sice ztratilo svou sílu - ale přesto se může stát, že se spálíte, pokud se před ním nebudete chránit.

Mnozí takzvaní pokrokoví a moderní křesťané na existenci d'ábla nevěří. Ale to nedělají dobře. D'ábel je rád, když ho lidé neberou vážně. Má pak volnější ruce a snadnější práci.

Že se Satan činí i poté, co byl poražen Ježíšem Kristem, to je zjevné z mnoha míst Nového zákona. My se dnes zaměříme jen na ty případy, kdy Satan ohrožuje přímo věřící křesťany, tedy ty, kteří stojí na oné vítězné straně. Že má Satan prozatím v moci celý tento svět, to Písmo uznává (např. Sk 26:18). Ale on se snaží ovládnout a přetáhnout na svou stranu i ty, kteří Kristu uvěřili a s Kristem žijí.

Tedy za prvé: Satan se snaží zhoubně působit na naše nitro, na naši duši, ovšem také na naše tělo.

To se stalo třeba Ananiášovi a Safíře. Satan vstoupil do jejich srdce a přiměl je, aby si schovali část peněz, které utržili z prodeje svého pole. Oni těmi penězi mohli pomoci potřebným v církvi. Ale d'ábel je vedl ke lži, k podvodu - a hlavně k lásce k majetku. Z jeho popudu tak tito manželé lhali nejen Petrovi, ale přímo Duchu svatému. Lhali, že odevzdali všechno, co měli. A Božím trestem za tento jejich podvod byla okamžitá smrt. (Sk 5)

Ale Petr mu řekl: "Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!" Když to Ananiáš uslyšel, skácel se a byl mrtev; a na všechny, kteří to slyšeli, padla velká bázeň. (Sk 5:3-5)

Písmo nás však také varuje, abychom d'áblu sami nešli v ústrety, na ruku, jak se říká. On se totiž chová jako jezinka... Stačí škvíra ve dveřích našeho srdce – a už uvnitř a páchá zlo.

Někdy stačí jen „obyčejný“ hněv - a Satan už má dostatečný manévrovací prostor pro své zkázonosné činy. Proto Pavel varuje křesťany: *Hněváte-li se, nehřešte. Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce a nedopřejte místa ďáblu.* (Ef 4:26-27)

Anebo také naši pýchu si Satan umí použít. Pavel například říká, že křesťan, který zastává nějakou vedoucí pozici v církvi, nemá být nedávno obráceným věřícím. Proč? Protože takovému duchovně nezrálému jedinci může vstoupit do hlavy pocit vlastní důležitosti, tedy pýcha. A pýcha je vstupenkou do pekla. Tedy: *Biskup nemá být nově pokřtěný, aby nezpyšněl a nepropadl odsouzení ďáblu.* (1Tm 3:6)

A ďábel někdy útočí i na naše tělo. On trýznil a oslaboval apoštola Pavla i fyzicky. Svou nemoc označuje Pavel výslovně jako trn, který přichází od ďábla. *A abych se nepovyšoval pro výjimečnost zjevení, jichž se mi dostalo, byl mi dán do těla osten, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval. Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, ale on mi řekl: "Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla."* (2K 12:7-9)

Za druhé: Satan se snaží rozložit také naše mezilidské vztahy. Snaží se rozkladně působit třeba na věřící manžele. To on stojí za jejich nevěrami, podváděním a nakonec i rozvody. Tak to naznačuje apoštol Pavel, když vzkazuje manželům: *Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel, když byste se nemohli ovládnout.* (1K 7:5)

Jinými slovy: Pravidelný manželský sex je skvělou obranou proti Satanovým útokům na věřící páry.

Ale ďáblu vadí i láska mezi bratry a sestrami v Kristu. Snaží se, aby se souvěrci mezi sebou nenáviděli. Písmo výslovně říká, že ten, kdo nenávidí svého bratra, ten, kdo svého bratra nemiluje, ten je synem ďábla, a ne synem Božím. *Podle toho lze rozeznat děti Boží a děti ďáblovy: Není z Boha, kdokoliv nečiní spravedlnost a nemiluje svého bratra. Neboť to je zvěst, kterou jste slyšeli od počátku: abychom se navzájem milovali.* (1J 3:10n)

Na to dávejme veliký pozor, milí bratři a milé sestry: prokazujme si navzájem bratrskou lásku. Protože když se nebudeme vzájemně milovat, nemůžeme být ani syny a dcerami Božími.

Za třetí: Satan chce zničit církev zevnitř. Působí rozkladně uvnitř církve. Vnáší do křesťanských společenství chaos a zmatek. Jak to dělá? Tak, že do nich posílá lidi, kteří matou věřící falešnými naukami, kteří vedou sbory k rozkolům a třenicím – a tím je oslabují. To se dělo už za apoštola Pavla - a děje se to pořád. Jak Pavel říká o těchto služebnících pekla: *Jsou to falešní apoštolové, nepoctiví dělníci, přestrojení za apoštoly Kristovy. A není divu, vždyť sám satan se převléká za anděla světla; není tedy nic překvapujícího na tom, že se jeho služebníci převlékají za služebníky spravedlnosti. Jejich konec bude jako jejich skutky!* (2K 11:13-15)

Tomu se musíme bránit – a to tak, že budeme trpělivě, ale jasně s Písmem v ruce rozlišovat přicházející učení. Zda jsou zhoubná, či duchovnímu životu prospěšná. Zda přicházejí od Boha, nebo nepřicházejí z druhé strany.

A nejen to. Satan třeba také bránil apoštola Pavlovi v setkání s tesalonickými křesťany – a to dokonce několikrát po sobě. Házel mu klacky pod nohy v jeho službě. Zda si k tomu použil druhé lidi, nebo „náhodné okolnosti“, to nevíme. Apoštol jen říká: *Proto jsme k vám chtěli přijít, já Pavel víc než jednou, ale satan nám v tom vždy zabránil.* (1Te 2:18)

Za čtvrté: Satan ohrožuje církev také zvenčí, prostřednictvím jejího okolí. To na vlastní kůži prožíval třeba sbor v Pergamu. Pán Ježíš vzkazuje vedoucímu toho sboru: *Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn satanův. Avšak pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabit mezi vámi, tam, kde bydlí satan.* (Zj 2:13)

Perzekuce Ježíšových učedníků, pronásledování těch, kteří se důsledně snaží žít jako Kristus sám – to se v dějinách periodicky opakuje. A děje se to na mnoha místech i dnes. A je to dílo Satana, který si k tomu používá hříšné lidi.

Na rozdíl však od těch předchozích typů - toto Satanovo nepřátelství nás může připravit leda o tělo, nikoli však o duši.

Závěrečné povzbuzení: Bud' me bděli a přiblížme se Bohu – u něj je totiž bezpečně.

Milí bratři, milé sestry, vidíte, že ani my, kteří jsme v Krista uvěřili a přijali ho do svého srdce, ani my nejsme zcela v bezpečí před Satanem. Kristus jej sice porazil, ale ještě ho ponechal při životě. Zvítězil nad ním, ale ještě ho nezapomněl. On tedy ještě může napáchat mnoho zlého – dokonce i v církvi. Dokonce i křesťanům může pěkně zatopit.

Na druhou stranu: Dnešní základní zvěst je jasná. Satan je poražen! Kristus porazil Satana. A na nás je, abychom si toho byli vědomi, abychom tomu věřili, abychom také podle toho žili.

Proto nedávejme ďáblu mnoho prostoru ve svém životě, nedávejte mu záminku k tomu, aby vás napadl. Petr volá: *Bud' te strážliví! Bud' te bděli! Váš protivník, ďábel, obchází jako 'lev řvoucí' a hledá, koho by pohltil. Vzepřete se mu, zakotveni ve víře, a pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí tímž utrpením jako vy.* (1Pt 5:8-9) Bátorůška Stalin takto vyzýval lidi, aby byli ostražití před nepřítelem, který však ve skutečnosti neexistoval. Ale Písmo nás takto varuje před skutečným nepřítelem – abychom před ním byli bděli a ostražití, stále ve střehu.

A Jakub dost nás napomíná dost podobně: *Podříd' te tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám.* (Jk 4:7)

Čím blíže budeme Bohu, tím je menší šance, že nás Satan úspěšně napadne. Čím blíže budeme svatému Bohu, čím více svatí budeme, tím víc nás Satan nebude mít rád a bude si od nás držet odstup. Uteče od nás, když budeme v trvalém vztahu s Kristem. Vždyť my stojíme na straně toho ukřižovaného a vzkříšeného Vítěze.

Modleme se: *Pane Ježíši Kriste, tys porazil mocnosti temnoty, tys porazil Satana. Za to tě chválíme. A také tě chválíme za to, že právě nás jsi vytrhl z jeho rukou - a jedním dechem prosíme, abys ještě mnohé z jeho zhoubné moci vysvobodil. Dej nám sílu bojovat s jeho pokušeními, vyhýbat se jeho nástrahám, nepadat do jeho léček. Ty sám nás chraň. Amen.*